

ВІД АВТОРА

Скільки б вам не було років і що б не відбувалось у вашому житті, — якщо вам цікава дитяча ілюстрація, якщо ви замислюєтеся про створення власного проєкту або хочете працювати з видавництвами, вам потрібна ця книжка.

Коли я була маленькою, дуже любила малювати. Батьки навіть віддали мене в гурток при художній школі, однак через кілька місяців я втекла. Мені було нестерпно нудно зображувати куби, конуси та складки на якійсь ганчірочці, що висить на стільці. Я хотіла малювати фей та единорогів, але це в гуртку не схвалювалося. Мене похвалили лише раз – коли я намалювала лисицю. Точніше, лисицю вдома намалювала моя бабуся, а я в класі видала її за свою. На цьому моя художня освіта закінчилася раніше, ніж розпочалася.

Згодом були школа, художня гімнастика, поглиблене вивчення іноземних мов, університет, освіта економіста, переїзд до Англії, робота в офісі, сім'я... «А що ж малювання?» – запитаєте ви. А малювання і надалі було частиною мого життя. Я малювала в школі на уроках, в університеті на лекціях, вдома після роботи. Я ніколи не думала, що моє хобі стане чимось більшим, поки мені одного разу не запропонували проілюструвати дитячу книжку.

Можна сказати, Всесвіт нарешті схопив мене за рукав і тицьнув носом в улюблену справу, до якої я ніколи не ставилася серйозно. Яюсь відома українська письменниця Лариса Ніцой сиділа в перукарні й розповідала перукарю, що не може знайти ілюстратора для своєї нової книжки. Мій приятель у сусідньому кріслі запропонував звернутися до мене, бо знав, що я непогано малюю. Вона звернулася.

Тоді мені було майже тридцять, я оговтувалася від вельми болючого розлучення, працювала на повну ставку економістом та виховувала сина. Звісно, я хотіла відмовитися від цієї пропозиції. Хто я така, щоб ілюструвати дитячі книжки?

Я боялася зазнати фіаско у цій новій та цілковито незрозумілій справі, та ще більше мене лякала перспектива перетворитися на безбарвну міль, що байдуже сьорбає захололий чай за запилуженим кухонним столом. Здавалося, саме така доля спіткає людей, які відмовляють собі в задоволенні бути собою і робити те, що по-справжньому хочуть. І я погодилася. Недарма ж я малюю все життя? Може, це моє покликання? Так врешті-решт і сталося. Але зрозуміла я це не одразу.

Перша книжка далася мені неймовірно важко. Чим глибше ми занурювалися у проект, тим більше я розуміла, що нічого не знаю і не вмію. Кожен малюнок переробляла багато разів, і все було не те. Як навчитися? Де брати інформацію? З чого взагалі починати? Як будується композиція малюнка?

Які матеріали використовувати? На якому папері? Як переводити малюнки у цифровий формат? Мільйон питань – і жодної відповіді.

Проте дорого подуває той, хто йде! Спочатку я скупила всі посібники з дитячої книжкової ілюстрації, які змогла знайти, та вивчила їх від А до Я; перечитала всі тематичні блоги та сайти, обійшла всі бібліотеки та книгарні в околицях, стала дуже уважно роздивлятися та аналізувати дитячі книжки, нотувати імена авторів та ілюстраторів, які мені подобаються, вивчати їхні біографії та техніки роботи. Я почала ходити на книжкові виставки та ярмарки, навчилася працювати в Adobe Photoshop та інших графічних програмах.

Більшість джерел інформації були англійською. Та навіть європейські джерела не давали повної картини.

Окрім всього перерахованого, я намагалася напряду спілкуватися з відомими авторами й ілюстраторами та ставити їм питання. На більшість моїх листів ніхто не відповів, а відповіді, які я отримала, зводилися до одного: мені потрібна художня освіта, здобути яку в мене не було жодних можливостей. Я зрозуміла, що фахівці не поспішають розкривати свої секрети новачкам за межами навчальних закладів або платних курсів. Найчастіше, у них просто немає на це часу. Але нині, побувавши по обидва боки барикад, я добре знаю, наскільки новачкам потрібна підтримка фахівців, і наскільки важливо ділитися своїми знаннями у доступніших форматах. Без цього багато навіть дуже талановитих людей лишаються за бортом – не тому, що не можуть, а тому, що не знають, як.

Я вирішила, що ділитимуся надбаними знаннями з усіма, кому цікава ця тема. Завела блог, який веду донині (illustrator-uroki.com/blog). У ньому зібрано все найпотрібніше, найважливіше і найкорисніше за темою дитячої ілюстрації.

Однак все це сталося згодом. А тоді я була нетямущим гидким каченям, яке намагається розправити крила у цілковито новій для себе ролі. Я була сама в чужій країні. Усі мої друзі та родичі казали, що я збожеволіла, що в мене жодних шансів, що у цей бізнес не пробитися без зв'язків та освіти. Але я стукала в усі двері і навіть лізла у всі вікна! Я надсилала свої малюнки видавництвам, демонструвала їх онлайн, створила власний блог та сайт англійською, а також завантажила своє портфоліо на всі безкоштовні платформи, які знайшла.

Попри всі негаразди, поступово мене почали помічати. Я почала отримувати замовлення, і в мене з'явився артагент. Теоретичні знання з книжок та інших джерел я підкріплювала практичними навичками та вміннями. Поступово я змогла піти з основної роботи та стала професійною ілюстраторкою.

Відтоді минуло п'ятнадцять років. Я проілюструвала багато книжок для різноманітних видавництв по всьому світі, здобула диплом магістра мистецтв за спеціальністю «Дитяча ілюстрація» в Кембриджі, перемогла у кількох престижних міжнародних конкурсах, мої книжки можна купити практично в будь-якій книгарні Європи, Америки, Канади та навіть Китаю.

Я стала не лише ілюстраторкою, а й авторкою дитячих книжок. Я мандрую, викладаю, читаю лекції, беру участь у соціальних проєктах. У мене все вийшло!

То для кого ж я писала цю книжку? Насамперед для себе п'ятнадцять років тому. Для тієї вже не зовсім юної дівчинки з купою зобов'язань, без знань, зв'язків та освіти, але з великим бажанням опанувати нову професію та знайти своє покликання. Якби у мене тоді була така книжка, я б розвивалася значно швидше. Було б пролито менше сліз, з'їдено менше шоколаду та випито менше кави та валер'янки.

А ще я написала цю книжку для вас. Для тих, хто хоче опанувати мистецтво дитячої ілюстрації, але не може все покинути та знову стати студентом. Для тих, хто вважає, що у нього немає шансів, тому що є інша робота, вік не той, бракує ресурсів та часу. Ця книжка зекономить вам час та збереже нерви! Вона допоможе вам повірити, що не святі горшки ліплять, та все можливо. Ви дістанете всі необхідні знання, щоб створити щось по-справжньому вартісне і гідне уваги. Окрім того, ця книжка для тих, хто вже вміє малювати чи навіть займається ілюстрацією, але хоче структурувати свої знання, впорядкувати робочий процес та досягти більшого.

Скільки б вам не було років і що б не відбувалось у вашому житті, — якщо вам цікава дитяча ілюстрація, якщо ви замислюєтеся про створення власного проєкту або хочете працювати з видавництвами, вам потрібна ця книжка. Як довідник, як підручник, як джерело натхнення, як конструктивний поштовх у правильному напрямку.

ЩО ВАМ ЗНАДОБИТЬСЯ

Ваше робоче місце може бути просто кутом у кімнаті, але цей кут має бути лише ваш! Ваша священна територія, куди немає доступу стороннім. Ваш храм натхнення, де все на своїх місцях, де все саме так, як вам подобається.

Ваше робоче місце

Щоб узятися до справи, мало заpastись олівцями та пензликами. Що ж іще знадобиться вам для того, аби працювати якісно, продуктивно, і, головне, із задоволенням?

У більшості з нас немає можливості винаймати свою студію, але це ще не привід відмовляти собі в особистому творчому просторі. Якщо ви малюєте на кухні, відсовуючи у бік каструлі з тарілками, або в кімнаті на дивані, якщо у ваших пензликів та олівців немає свого місця, якщо вам нема де розкласти інструменти та поринути у роботу з головою, ви ніколи не налаштуєтеся на потрібну хвилю. Навколо буде забагато відволікаючих факторів.

Ваше робоче місце може бути просто кутом у кімнаті, але цей кут має бути лише ваш! Ваша священна територія, ваш храм натхнення, де все на своїх місцях, все саме так, як вам подобається. Виборіть у своєї сім'ї цей кут (кімнату, гараж, прибудову), і нікого туди не пускайте. Це ваше святилище. Стороннім вхід заборонено.

Не переймайтесь, якщо місця у вас зовсім мало. Навіть у мене, професійного ілюстратора, донедавна був лише кут у кімнаті. Але я його облаштувала максимально комфортно для себе, і багато років мені цього вистачало.

Без чого не обійтисся

Стілець. Цілком підійде звичайний офісний обертовий стілець з м'яким сидінням, високою спинкою та коліщатами. Тоді вам буде зручно і сидіти, і діставатися до потрібного пензлика, паперу, принтера або книжки. Хоча останнім часом я перейшла на ортопедичний стілець без спинки. Коли сидиш на ньому, корпус та стегна розташовуються під тупим кутом, і тиск на хребет розподіляється рівномірніше, плюс немає можливості покласти ногу за ногу або зав'язати ноги вузлом і зігнути у три погібелі. Упевнена, цією позою грішать чимало тих, хто малює, а потім страждають від болю в спині та шиї. Мій ортопедичний стілець теж на коліщатах, що дозволяє комфортно «роз'їжджати» робочим простором.

Стіл. Повірте, робочого простору забагато не буває! Що більший стіл, то краще. Якщо є можливість, поставте два! Ілюстраторам зазвичай потрібно багато місця для самих малюнків, матеріалів, комп'ютера, планшета, телефона, лампи, чашки чаю, блюдця з тортиком, недоїденого яблука. Це все житиме на вашому столі. Переконайтеся, що воно там поміститься.

Світло. Світло має бути правильне. Якщо ви працюєте у традиційних техніках, вам потрібне розсіяне денне світло. Тоді ставте свій стіл коло вікна. Вікно має бути з напівпрозорими фіранками або жалюзі, щоб яскраве сонячне світло не сліпило вам очі і не відсвічувало від паперу. Для роботи ввечері купіть якісну люмінесцентну лампу денного світла або світлодіодну лампу, яка дозволяє контролювати не лише температуру світла, а й яскравість. До того ж світлодіодні лампи економлять електроенергію майже вдсятеро порівняно зі звичайними лампами. У мене дві такі лампи обабіч столу. Якщо ви працюєте на планшеті у комп'ютерних програмах, стіл може стояти навпроти стіни, якомога далі від вікна, щоб світло не падало прямо на екран.

Місце для зберігання книжок, інвентарю, малюнків. Місця має бути достатньо, і бажано, щоб усе зберігалось поруч з вашим робочим столом. Вам потрібні книжкові полиці та стелажі, ящики для малюнків та матеріалів,

зручні коробки та контейнери для олівців, ручок, пензликів, фарб. У всього має бути своє місце. На стіни можна повісити кілька магнітних або пробкових дошок і кріпити на них усе, що вас надихає. Подбайте про те, щоб усе необхідне було під рукою, щоб ваш робочий простір був максимально затишним, практичним, ергономічним.

Техніка

Комп'ютер. Можливостей старенького ПК, навіть якщо він дозволяє вам читати стрічку в Facebook та писати електронні повідомлення, навряд чи вистачить для роботи ілюстратором. Хороший комп'ютер чи планшет суттєво спростить вам життя.

Я оновлюю свій робочий комп'ютер що п'ять років, щоб він відповідав моїм поточним робочим потребам. Купуючи комп'ютер, зверніть увагу на процесор, відеокарту, якість кольоровідтворювання на моніторі та оперативну пам'ять. Я вже багато років користуюся ноутбуком MacBook Pro. Так, він поступається стаціонарному комп'ютеру розміром екрана, але виграє у мобільності. Я багато мандрую, і завдяки легкому та потужному ноутбуку моя робота завжди зі мною.

Хмара, зовнішній диск. Для ілюстратора немає нічого гіршого, ніж «втратити» свою роботу. А це стається частіше, ніж ви думаєте. Комп'ютер — річ не надто надійна. Він може зламатися, впасти, загубитися, його можуть навіть вкрати, тому вам потрібна страховка! Бажано, подвійна. По-перше, такою страховкою є сервіси резервного копіювання та хмарні сховища даних. Зараз існує безліч компаній, які за невелику щомісячну сплату копіюють у онлайн-сховище інформацію з вашого комп'ютера. Таким чином, якщо з комп'ютером щось станеться, всі ваші файли можна буде завантажити з хмари. Другий вид страховки — зовнішній жорсткий диск. Я роблю резервну копію своїх файлів приблизно раз на тиждень. Таким чином, навіть якщо щось станеться з моїм комп'ютером і в мене не буде доступу до хмарного сховища, я буду знати, що всі мої файли цілі й неушкоджені.

Принтер, сканер. Найімовірніше, вам знадобиться і те, й інше. Сканувати можна не лише свої малюнки для подальшого доопрацювання на комп'ютері, а й окремі елементи, текстури, вирізки з журналів, квіти, знайдені в саду тощо. В ілюстрації все знадобиться. Якщо маєте можливість, купіть сканер формату А3 з роздільною здатністю 600 dpi й вище. Якщо такої можливості немає, будь-який домашній сканер / принтер для початку згодиться. Також зручно роздруковувати свої малюнки чи скетчі для подальшого доопрацювання через світловий стіл.

Світловий стіл. Це зручний пристрій, який допомагає створювати чистові версії ескізів. Я ще пам'ятаю часи, коли світловим столом слугував шматок скла, встановлений між двома табуретками, під якими розташовувалася лампа. Я тішуся, що ці часи минули. Тепер за невелику суму можна придбати легку та зручну LED-панель формату А3, яка не нагрівається і споживає мінімум електроенергії.

Графічний планшет та програми. Якщо ви серйозно налаштовані стати ілюстратором або навіть якщо просто хочете створити книжку для себе та близьких, вам треба буде десь цю книжку збирати та редагувати. Для цього знадобляться графічні програми, наприклад, Adobe Photoshop та Indesign, або Procreate, якщо ви малюєте на iPad. А якщо ви ще й маєте намір малювати в цифровому форматі, то без графічного планшета вам не обійтись, адже мишкою ви багато не намалюєте. При виборі планшета варто звернути увагу на якість та функціональність стилуса (ручки для малювання) та його чутливість до натискання – цей параметр дозволяє варіювати товщину лінії та щільність кольору. Зараз на ринку лідерами є дві марки графічних планшетів – Apple iPad Pro та Wacom (який пропонує на вибір кілька планшетів для різних цілей та бюджетів). Останні кілька книжок я зробила цілковито на iPad Pro в програмі Procreate. Вона дуже функціональна, легка у використанні та недорога.

МОЄ РОБОЧЕ МІСЦЕ

1. Мій приятель і головний критик — Містер Жаб.
2. Світлина моєї бабусі, мого янгола-охоронця.
3. Підставка під ноутбук (IKEA), щоб не нахилити голову під час роботи й сидіти прямо.
4. Мій головний робочий інструмент — ноутбук MacBook Pro.
5. Графічний планшет Wacom Intuos. Він найлегший та дешевий, проте мені його цілком вистачає.
6. Тримач для мобільного телефона з зарядкою (IKEA).
7. Нотатник, у якому я пишу все, що спаде на думку і що потрібно для роботи. Він завжди на столі.
8. Мій скетчбук. На кожен проєкт у мене окремий скетчбук.
9. Скляна пляшка з водою на 700 мл. Поки працюю, стараюся випити три такі пляшки.
10. Світлодіодні лампи, налаштовані на денне світло максимальної яскравості. У них є тримачі для мобільного телефона, щоб можна було комфортно знімати процес малювання для соціальних мереж.
11. Офісний настінний організатор (IKEA). На ньому можна розташувати різноманітні контейнери, де я зберігаю артматеріали, якими найчастіше користуюся. Дуже зручно, коли все під рукою та на видноті.
12. В контейнерах — пензлики, акварельні маркери, фломастери, прості та графітові олівці, перові ручки та брашпени, акварельні та звичайні кольорові олівці, крейди та фарби в тубиках, а також баночки з тушшю та рідкою аквареллю.
13. Всі письмові матеріали, потрібні для поточної роботи. Часто змінюються.
14. Коло кольорів Іттена завжди під рукою (про нього ми поговоримо трохи згодом).
15. Пробкові дошки, наповнення яких змінюється залежно від мого настрою та робочих проєктів.

Фотоапарат, телефон. Якщо ви вирішили стати ілюстратором, вам доведеться багато фотографувати. Не лише свої малюнки, а й локації, цікаві типажі на вулиці, обкладинки книжок з інформацією про видавців, авторів та ілюстраторів. Вас може надихнути все що завгодно, тому ви маєте бути готові будь-якої миті зафіксувати та зберегти побачене. На щастя, зараз немає потреби тягати з собою важкі та громіздкі фотоапарати, достатньо смартфона. Щоправда, якщо ви малюєте у великому форматі й не можете якісно відсканувати свої малюнки, то професійний фотоапарат не завадить.

Можливо, після ознайомлення з цим переліком у вас зникло бажання малювати. «Це ж скільки треба грошей!» — вигукнете ви й матимете рацію. Проте лише частково. Річ у тім, що все перераховане мати бажано, але зовсім не обов'язково. Якщо чогось не вистачає, це ще не привід відмовитися від мрії та вирішити, що професійне малювання — надто дорога витівка. Усе не так складно, як може здатися.